Reference

1. Danko, H. P., Krupenia, S. V., Danko, T. H. (2025). Rozvytok rukhovykh zdibnostei divchat u vilnii borotbi. [Pedagogical conditions for developing sports skills of young freestyle wrestlers]. Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 15: Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture (Physical Culture and Sports), (11(157)22), 62–67. DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.10(197).10 [in Ukrainian].
2. Danko, H. P., Lavrentiev, O. M., Danko, T. H., Krupenia, S. V., & Zhyvolovych, S. A. (2022). Pedahohichni umovy formuvannia sportyvnoi maisternosti yunykh sportsmeniv z vilnoi borotby [Pedagogical conditions for developing sports skills of young freestyle wrestlers]. Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 15: Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture (Physical Culture and Sports), (11(157)22), 62–67. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.11(157).15[in Ukrainian].
3. Danko, H. V., Lavrentiev, O. M., Danko, T. H., Krupenia, S. V., & Zhyvolovych, S. A. (2023). Osnovni napriamky tekhniko-taktychnoi pidhotovky bortsiv [Main directions of technical and tactical training of wrestlers]. Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 15: Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture (Physical Culture and Sports), (5(164)23), 62–68. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.5(164).14[in Ukrainian].
4. Danko, H. V., Danko, T. H., Yeretyk, A. A., Krupenia, S. V., & Zhyvolovych, S. A. (2023). Rozvytok fizychnykh yakostei pidlitkiv u bortsiv vilnoho styliu [Development of physical qualities in adolescent freestyle wrestlers]. Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 15: Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture (Physical Culture and Sports), (12(172)23), 63–69. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2023.12(172).11 [in Ukrainian].
5. Danko, H. V., Lavrentiev, O. M., Danko, T. H., Krupenia, S. V., & Zhyvolovych, S. A. (2024). Tekhnolohii vykorystannia zasobiv fizychnoi pidhotovky bortsiv vilnoho styliu u pidlitkovomu vitsi [Technologies for using physical training tools for freestyle wrestlers in adolescence]. Scientific Journalof the National Pedagogical Dragomanov University. Series 15: Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture (Physical Culture and Sports), (1(173)24), 54–60. DOI:https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.1(173).12 [in Ukrainian].
6. Andreato, L. V., Andreato, T. V., Santos, J. F. S., et al. (2014). Weight loss in mixed martial arts athletes. Journal of Combat Sports and Martial Arts, 5(2), 121–131. https://www.researchgate.net/publication/275031379_Weight_loss_in_mixed_martial_arts_athletes
7. Johnson, J., & Kang, H. J. (2018). Hapkido research trends: A review. Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology, 18(3), 42–50. DOI: https://doi.org/10.14589/ido.18.3.7

Стаття надішла до редакції / Received 01.02.2026
Прийнята до друку / Accepted 10.02.2026
Опубліковано / Published 27.02.2026

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.02(201).20

Кузнєцова О.Т.
доктор педагогічних наук, професор кафедри медико-біологічних дисциплін
Навчально-наукового інституту охорони здоров'я НУВГП, м. Рівне
https://orcid.org/0000-0003-0536-421X

ІНІЦІАТИВИ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ РІВНЕНЩИНИ В РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

В умовах поглиблення децентралізації все більше відповідальності за якість життя громади беруть на себе органи місцевого самоврядування. Соціогуманітарна сфера є ключовою для оцінки роботи місцевої влади, оскільки вона безпосередньо впливає на щоденне життя, добробут та відчуття справедливості громадян, визначаючи їхнє сприйняття ефективності та турботи органів влади. Мало дослідженою залишається проблема взаємодії органів державної виконавчої влади з громадськими організаціями та населенням регіону в сфері фізичної культури і спорту. Необхідність вирішення цих питань підтверджують актуальність теми дослідження. У роботі розкрито діяльність громадських організацій Рівненщини в розвитку фізичної культури і спорту регіону. Показано, що місцеве самоврядування відіграє важливу роль у створенні сприятливих умов для розвитку спортивної інфраструктури на місцевому рівні, а громади мають ключове значення в підтримці ініціатив громадських організацій, сприяючи формуванню сприятливого соціокультурного середовища для фізичної активності та спортивних подій.

Ключові слова: *державна політика, місцеве самоврядування, громадські організації Рівненщини, управління, фізкультурно-оздоровчі заходи, соціальна адаптація, відновлення організму.*

Kuznietsova Olena. Initiatives of public organizations of the Rivne region in the development of physical culture and sports. *In the context of deepening decentralization, local governments are increasingly taking on responsibility for the quality of life of the community. The socio-humanitarian sphere is key to assessing the work of local authorities, as it directly affects the daily life, well-being and sense of justice of citizens, determining their perception of the effectiveness and care of government bodies. The problem of interaction between state executive bodies with public organizations and the population of the region in the field of physical culture and sports remains poorly studied. The need to address these issues confirms the relevance of the research topic. The purpose of the work is: to disclose the activities of public organizations of the Rivne region in the development of physical culture and sports in the region. In accordance with the purpose, the*

following tasks were solved: an analysis of regulatory legal acts regulating the activities of local governments in the implementation of physical culture and sports development programs and the involvement of civil society institutions in conducting physical culture and health-improving activities was carried out; the directions and functions of the network of public organizations and unions of physical culture, health-improving and sports in the Rivne region were established. The paper shows that the state regulates relations in the field of physical culture and sports by forming state policy, as well as recognizing the broad amateur status of the physical culture and sports movement in Ukraine and the comprehensive interaction of state bodies with public organizations of a physical culture and sports orientation. Local self-government plays an important role in creating favorable conditions for the development of sports infrastructure at the local level, and communities are of key importance in supporting the initiatives of public organizations, contributing to the formation of a favorable socio-cultural environment for physical activity and sports events. In the activities of public organizations, the emphasis is shifting from purely sports achievements to general health promotion, physical training and psychological resilience as vital skills (as opposed to purely sports results). Physical culture becomes a tool for social adaptation and recovery, and not just leisure or sports.

Key words: *state policy, local self-government, public organizations of the Rivne region, management, physical culture and health activities, social adaptation, body recovery.*

Постановка проблеми. В умовах поглиблення децентралізації все більше відповідальності за якість життя громади беруть на себе органи місцевого самоврядування. Законодавством України визначено, що надавати фізкультурно-спортивні послуги населенню можуть і громадські організації на специфічних правових засадах [8]. Як зазначають науковці [14] проблема полягає у необхідності переходу від декларативної підтримки фізичної культури і спорту до реальної, ефективної та сталозабезпеченої державної політики, що враховує потреби різних категорій населення і відповідає викликам часу. Це потребує оновлення стратегічних підходів, зміцнення законодавчої бази, а також широкого залучення громадянського сектору та приватних ініціатив [14, с. 215; 15].

У відповідь на зростаючі показники гіподинамії серед міського населення, український уряд затвердив Стратегію розвитку фізичної культури і спорту – концептуальну основу, що задавала стратегічні напрямки розвитку до 2028 року [10]. Її метою є «формування у населення культури здорового способу життя, створення умов для розвитку сучасної і доступної спортивно-оздоровчої інфраструктури, збільшення кількості населення, яке регулярно займається руховою активністю» [10]. Для досягнення зазначеної цілі за напрямом «Фізично активна нація» передбачається: «забезпечення координації дій усіх заінтересованих суб'єктів, органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та територіальних громад з питань популяризації та розвитку сфери фізичної культури і спорту»;… «залучення інститутів громадянського суспільства, у тому числі молодіжних та дитячих громадських організацій, до проведення заходів з підвищення оздоровчої рухової активності населення» [10].

В кінці 2025 року Уряд затвердив Державну цільову соціальну програму розвитку фізичної культури і спорту до 2030 року [11]. Програма є конкретним планом дій, що деталізує та розширює положення Стратегії до 2028 року, перетворюючи її на реалізовані заходи із визначеним фінансуванням та чіткими цілями. Таким чином, Програму було прийнято як наступний крок, що втілює в життя ідеї, закладені в попередніх концепціях (включаючи до 2028 року), та забезпечує стійкий розвиток до 2030 року.

Управління фізкультурою та спортом в умовах воєнного стану акцентується на психологічній стійкості, реабілітації, підтримці здоров'я населення через адаптовані програми, забезпечені безпеки тренувань, використанні інновацій для дистанційного навчання та підготовці майбутніх фахівців, що відповідають викликам сучасності, зокрема, через розвиток єдиноборств та адаптацію програм фізичного виховання. Це вимагає переорієнтації фінансування, програм та інфраструктури (споруди стають укриттями, спорт – формою реабілітації), адаптації нормативної бази та зміцнення співпраці держави й громадських організацій (ГО) для підтримки військових та молоді [5; 14, 15].

Верховна Рада прийняла за основу законопроект щодо спорту ветеранів війни [8], який офіційно закріплює розвиток ветеранського спорту як напрям роботи Міністерства у справах ветеранів. Закон уточнює термін «спорт ветеранів війни», визначає роль національних спортивних федерацій та фізкультурно-спортивних товариств у розвитку ветеранського спорту на основі договорів із Мінветеранів, передбачає їхню участь у змаганнях та заходах для ветеранів і членів їхніх родин, врегульовує співпрацю Міністерства з місцевою владою та спортивними організаціями [8]. Цей закон є важливим кроком для створення дієвої системи реабілітації захисників і захисниць, де спорт стає інструментом повернення до мирного життя, зазначається на сайті Міністерства у справах ветеранів (https://mva.gov.ua/).

Мало дослідженою залишається проблема взаємодії органів державної виконавчої влади з ГО та населенням регіону в сфері фізичної культури і спорту. Необхідність вирішення цих гострих питань підтверджують актуальність теми дослідження.

Аналіз літературних джерел. У працях С.М. Домбровської, С.А. Вавренюка, В.В. Палюха [2], О.В. Юденко зі співавторами [14] та ін. розглянуто напрями удосконалення державного управління в сфері фізичної культури і спорту в Україні. Встановлено, що реалізація державної політики неможлива без координації дій усіх гілок влади: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, центральні органи виконавчої влади в межах своїх повноважень, державні адміністрації та органи місцевого самоврядування [2; 14].

В роботі О.О. Живиці [3] вивчено структуру національного рівня, що охоплює Конституцію України, спеціальні закони та деталізуючи підзаконні акти, які визначають механізми реалізації політики та цільові програми, що впливають на різні сфери життя населення, включаючи охорону здоров'я та загальне благополуччя. Розглянуто

роль цих програм у формуванні умов для оздоровчої рухової активності, створенні доступної спортивної інфраструктури, популяризації фізичної активності з раннього віку та формуванні суспільної свідомості щодо цінності здоров'я [3].

В статті директора Державної установи «Агенція масового спорту України» А.А. Ребрини підкреслено, що популяризація та організація діяльності спортивно-оздоровчого спрямування та активного дозвілля для усіх категорій населення є важливим та стратегічно значущим аспектом державної політики [13].

О.І. Яременко розкрив взаємодію органів державної виконавчої влади з громадськими організаціями та населенням регіону в сфері фізичної культури і спорту [15].

Дослідження діяльності органів місцевого самоврядування в реалізації програм розвитку оздоровчої рухової активності населення на засадах стратегічного управління розглянуто в праці Валерія Макашова [6]. Науковець стверджує, що громадські організації відіграють ключову роль у розвитку спортивно-масової роботи в Україні. Вони діють як добровільні об'єднання, виступаючи важливим доповненням до державних органів влади та задовольняючи інтереси різних верств населення у сфері фізичної культури [6, с. 65].

Аналізуючи нормативно-правову базу, стратегії і програми у сфері фізичної культури та спорту, О.В. Юденко зі співавторами [14, с. 216] зазначають, що попри державне управління у сфері фізичної культури та спорту, зберігається низка проблем: недостатнє фінансування, нерівномірний розвиток інфраструктури, обмежений доступ сільського населення до спортивних послуг, слабка інтеграція інклюзивного спорту та неефективна координація між владними інституціями. Автори підкреслюють, що реалізація ефективної державної політики у цій сфері має ґрунтуватися на системному підході, що включає: модернізацію освітніх програм із фізичного виховання, розвиток масового спорту, створення умов для занять фізкультурою в громадах, підтримку професійних спортсменів, інклюзивність та розширення міжвідомчої співпраці. Не менш важливою є роль громадських ініціатив і партнерства з приватним сектором [14, с. 216].

Узагальнюючи роботи науковців з проблемного поля дослідження визначено профіль та функції діяльності громадських організацій в сфері фізичної культури і спорту (табл.).

Таблиця – Основні напрямки та функції діяльності громадських організацій в сфері фізичної культури і спорту*

Напрямки діяльності	Функції діяльності
Організація заходів	Громадські організації, такі як федерації з видів спорту або фізкультурно-спортивні товариства (наприклад, ВФСТ «Колос» або ВФСТ «Україна»), займаються організацією та проведенням різноманітних спортивно-масових заходів, змагань, турнірів та фізкультурно-оздоровчих програм. Забезпечують безпечні умови для занять спортом, враховуючи військові ризики.
Розвиток конкретних видів спорту	Спортивні федерації є ключовими інституціями, що відповідають за розвиток певного виду спорту, встановлення правил, проведення змагань та підготовку спортсменів, від аматорського до професійного рівня. Підтримка функціонування спортивної інфраструктури та організація заходів, незважаючи на обставини.
Пропаганда здорового способу життя	Проводять агітаційно-пропагандистську роботу з фізичної культури та спорту, виховуючи в населення активну соціальну орієнтацію на здоровий спосіб життя.
Залучення різних верств населення	Працюють над залученням максимально можливої кількості людей, включаючи дітей, молодь та осіб з інвалідністю, до регулярних занять фізичними вправами та спортом.
Реабілітація	Використовують засоби фізичної культури для реабілітації військових та цивільних, які постраждали від війни.
Адаптація та інновації	Розробляють нові програми, методики, дистанційні форми тренувань, зокрема, для молоді та ВПО.
Співпраця з органами влади	Взаємодіють з органами державної влади та місцевого самоврядування (такими як Міністерство молоді та спорту України), надаючи пропозиції щодо вдосконалення законодавчої бази, залучення позабюджетних коштів та спільної реалізації державних програм.
Громадський контроль та експертиза	Здійснюють громадський контроль та експертизу діяльності державних органів у сфері фізичної культури та спорту.
Підготовка кадрів	Беруть участь у підборі, розміщенні, підвищенні кваліфікації та заохоченні громадських фізкультурних кадрів.

* складено автором

Однак, питання управління сферою фізичної культури і спорту у векторі реалізації ініціатив громадських організацій все ще залишаються недостатньо дослідженими та висвітленими.

Мета: Розкрити діяльність громадських організацій Рівненщини в розвитку фізичної культури і спорту регіону.

Завдання: 1. Здійснити аналіз нормативно-правових актів, що регулюють діяльності органів місцевого самоврядування в реалізації програм розвитку фізичної культури і спорту та залучення інститутів громадянського суспільства до проведення фізкультурно-оздоровчих заходів.

2. Встановити напрямки та функції діяльності мережі громадських організацій і спілок фізкультурно-оздоровчого та спортивного спрямування Рівненщини.

Методи дослідження. Дослідження базується на системному підході до з'ясування теоретико-методичних та практичних аспектів щодо механізмів управління сферою фізичної культури і спорту. Для досягнення окресленої мети та вирішення поставлених завдань застосовувались наступні методи дослідження: аналітичні (вивчення та аналіз нормативно-правової, науково-методичної літератури з даного питання, Інтернет-ресурсів), синтетичні (порівняння, систематизація, узагальнення матеріалів).

Результати дослідження. 09 жовтня 2025 року рішенням Рівненької міської ради затверджена Стратегія розвитку Рівненської міської територіальної громади на період до 2027 року [12]. Стратегія є одним із головних документів, які затверджуються органами місцевого самоврядування, адже вона є тим містком, що веде до нового кращого майбутнього громади та вчить рівнян сподіватися на власні сили, робити майбутнє своїми руками. Затвердження Стратегії набуло особливої актуальності тепер у період воєнного стану та у зв'язку з тим, що Україна досягла важливої віхи на шляху до вступу в ЄС. Вона дає можливість спланувати ті кроки, які б допомогли громаді адаптуватися до мінливих обставин та ставати стійкішою перед новими викликами.[12, с. 6]. Принципи *недискримінації* та *інклюзивності* є фундаментальними у розробці стратегії громади оскільки вони забезпечують залучення *усіх* заінтересованих сторін, незалежно від їхнього статусу, віку, статі чи інших характеристик [12, с. 7].

У Рівненській громаді проживає близько 70 тис. молодих людей у віці 14–35 років. Саме вони формують майбутнє демографічне зростання та є рушійною силою суспільства, забезпечуючи динаміку та економічне процвітання. Але, на Рівненщині за останні 5 років кількість молоді зменшилася майже на 11 тис. осіб, кількість новонароджених за десять років зменшилася втричі. Через це пологові будинки закриваються, а школи, розраховані на сотні учнів, мають по кілька дітей у класах [12, с. 24].

З кожним роком збільшуються асигнування з міського бюджету на соціальні програми і заходи щодо молоді, дітей та сімей, що підкреслює пріоритетність соціальної підтримки у місті. Серед таких заходів – щорічні традиційні популярні загальноміські молодіжні фестивалі, конкурси, змагання, конференції, семінари, «круглі столи», тренінги тощо. На Рівненщині запроваджено систему проведення конкурсу проектів, розроблених інститутами громадянського суспільства стосовно дітей та молоді громади щодо здобуття часткового бюджетного фінансування [12, с. 25].

При Рівненській міській раді активно діє консультативно-дорадчий орган – Молодіжна рада. Молодь до 35 років є також однією із найбільш активних соціальних груп у волонтерстві та громадській діяльності [12, с. 25]. Так, представники громадських організацій спортивного спрямування міста мали запрошення долучитися до навчального тренінгу «Мультиспортивні клуби «акТИвні», присвяченого розвитку мультиспортивної клубної системи, який відбувся 7–9 листопада 2025 року у місті Полтава.

На Рівненщині на початок 2026 року діє широка мережа громадських організацій та спілок фізкультурно-оздоровчого та спортивного спрямування. До основних категорій належать:

1. Обласні та міські фізкультурно-спортивні товариства – класичні громадські організації, що діють на регіональному рівні. Великі структури, що об'єднують різні види спорту та забезпечують оздоровчу діяльність для населення, таки як:

- Рівненська обласна організація ФСТ «Динамо» України спеціалізується на службово-прикладних видах спорту, але також розвиває вільну боротьбу для дітей, надає послуги тренажерних залів та оренди спортивних майданчиків.
- Рівненська обласна організація ФСТ «Україна» спрямована на розвиток спорту серед працівників промислової сфери та їхніх сімей.
- Обласне фізкультурно-спортивне товариство «Колос» сприяє розвитку фізичної культури і спорту серед сільського населення.

2. Галузеві федерації та асоціації, що спрямовані на розвиток конкретних видів спорту та залучення до них молоді:

- ГС «Рівненська обласна асоціація футболу» (РОАФ) координує діяльність футбольних клубів регіону, організовує обласні чемпіонати.
- ГО «Рівненська міська федерація футболу» займається розвитком футболу на рівні міста.
- ГО «Рівненська обласна федерація футболу учасників АТО» спеціалізована організація для спортивної реабілітації ветеранів.
- ГО «Рівненська обласна федерація тайського боксу (Муай Тай)»
- Асоціація футзалу Рівненської області – розвиток футзалу на території міста і області.
- ГО «Федерація змішаних єдиноборств Рівненської області». Керівник – Богдан Романович – отримав відзнаку «Найкращий спортивний організатор» на церемонії нагородження «Герої спортивного року-2025» Рівненщини.

3. Клуби фізкультурно-оздоровчого спрямування та секції – локальні об'єднання, що пропонують оздоровчі програми:

- ГО «ОФСК «Охорона-Рівне» – оздоровчий фізкультурно-спортивний клуб.

- ГО «Сприяння розвитку фітнесу» зосереджена на популяризації здорового способу життя та фітнес-культури. Взагалі, студії фітнесу, йоги, бігові клуби, які часто є громадськими ініціативами або співпрацюють з місцевою владою (наприклад, у парках).
- ГО «Клуб любителів бігу Рівне» – розвиток «бігової культури» міста Рівне та в Рівненській області. Організація забігів, проведення тренувань. Оздоровлення мешканців регіону.
- ГО «Спортклуб «Олімпійські надії» – проведення тренувань та змагань з дзюдо.
- СК Дзюдо Рівне – проведення занять з дзюдо для дітей від 4 років.
- СК «Arsenal Rivne» та СК «Rivne Sport» – приватні та громадські ініціативи, що пропонують дитячі та дорослі спортивні секції.
- ГО БУСІ-ДО, Центр традиційного карате-до.
- Дитячо-юнацькі спортивні школи: ГО сприяння розвитку фізичної культури та спорту «Дитячо-юнацька спортивна школа №3 «Дельфін» міста Рівне та ін.

4. Важливі координаційні центри. Хоча ці установи є комунальними, вони активно співпрацюють із громадськими організаціями для проведення масових заходів:

- Обласний центр «Спорт для всіх» – ключовий організатор оздоровчих заходів у Рівному, як-от «Олімпійський день», масові забіги та ін.
- Рівненський міський спортивно-технічний клуб (РМСТК) – займається розвитком технічних видів спорту.
- Рівненський регіональний центр «Інваспорт» – відповідальний за розвиток адаптивного спорту для осіб з особливими потребами.

Проєкт «Активні громади» реалізується Міністерством молоді та спорту України спільно з обласними державними адміністраціями та територіальними громадами [1]. Його мета – розвиток масового спорту на місцевому рівні через клубну систему, яка довела свою ефективність на прикладі європейських країн та створення безбар'єрного простору. Це ще один крок до втілення Національної стратегії безбар'єрності до 2030 року.

Рівненська територіальна громада долучилася до проєкту «Активні громади», щоб впровадити європейську модель спорту – систему, у якій спортивні клуби працюють за принципами громадських організацій: прозоро, відкрито та з фокусом на розвиток, спілкування і нові можливості для кожного [1]. Було затверджено порядок проведення експерименту та конкурсного відбору клубів для участі в ньому (https://rivnerada.gov.ua) [1].

Тривалість конкурсу – 21 календарний день: з 5 серпня 2025 року по 25 серпня 2025 року. Для участі у конкурсі спортивні клуби повинні відповідати таким критеріям:

- є громадськими організаціями, засновниками та членами (учасниками) яких є фізичні особи;
- основною метою не є одержання прибутку;
- зареєстровані та здійснюють свою діяльність у Рівненській міській територіальній громаді;
- наявність тренера, який має спеціальну вищу освіту, відповідну кваліфікацію та забезпечує охоплення систематичною тренувальною роботою не менше 40 осіб віком від 5 років, що зареєстровані на території Рівненської міської територіальної громади, або є внутрішньо переміщеними особами, або є учнями чи студентами навчальних закладів, які розташовані на території Рівненської міської територіальної громади [1].

Відповідно до Протоколу засідання конкурсної комісії від 1 вересня 2025 року та рішення Виконавчого комітету Рівненської міської ради переможцем конкурсу для участі в експерименті спортивних клубів, затверджено ГО «Спортивний клуб «Квасилів», де тренується понад 130 дітей. Для них спорт – це не лише фізична активність, а й дружба, командна робота та можливість реалізовувати свої мрії [1]. Громада підтримує розвиток спорту, відшкодовуючи 600 грн. на кожного учасника клубу. Така прозора система фінансування створює довіру між громадою, тренерами та спортсменами – і стає прикладом ефективного партнерства.

Міністерство молоді та спорту України об'єднує для співпраці та діалогу громадські організації й спортивні федерації та відкриває нові можливості для розвитку адаптивного спорту та безбар'єрного простору в Україні [1]. Всеукраїнські спортивні федерації України та представники ГО «М13», серед яких рівнянин, ветеран російсько-української війни Олександр «Терен» Будько, підписали Меморандуми про співпрацю. Мета співпраці: розвиток адаптивного спорту, залучення ветеранів, військовослужбовців та людей з інвалідністю до спортивних заходів, а також формування інклюзивного та безбар'єрного середовища.

У Рівному створено громадську організацію «Ветеранський спортивний клуб спорту «Неможливого не буває», куди входять учасники бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни, а також ветерани війни – добровольці та члени їх родин. Зараз у ньому – майже 100 учасників, які беруть участь у змаганнях чи займаються спортом заради свого здоров'я. Пріоритетними напрямками роботи є: забезпечення рухової активності рівнян; проведення спортивних заходів з олімпійських, неолімпійських, адаптивних видів спорту, спорту ветеранів, спорту осіб з інвалідністю різних нозологій; зміцнення матеріально-технічної бази, придбання дорого вартісного обладнання та ін. [12, с. 31].

ГО «Ветеранський спортивний клуб «Неможливого не буває» взяла участь в оголошеному Департаментом соціальної політики Рівненської міської ради конкурсі та подала проєкт, орієнтований на розвиток і популяризацію ветеранського спорту, фізичної реабілітації, повернення Захисників та Захисниць до цивільного життя. На реалізацію заходів ветеранський спортивний клуб отримає фінансову підтримку з бюджету Рівненської міської тергромади, яка буде передбачена Міською соціальною програмою «Соціальний захист Захисників і Захисниць України та членів їх сімей» на 2026 рік (Рівненська міська рада https://rivnerada.gov.ua/portal/view-content/22002). Учасники клубу – Михайло Сікорський, Павло Коритнюк (здобувач вищої освіти Навчально-наукового інституту охорони здоров'я

НУВГП, гр. ФКС-11, майстер спорту України з пара-пауерліфтингу) на зустрічах зі здобувачами вищої освіти, професорсько-викладацьким складом інституту та рівнянами підкреслюють, що мріють залучити ще більше колишніх військових до активного способу життя.

ГО Центру ініціатив «Поверніс ь живим» (https://cbacenter.ngo) став співорганізатором фестивалю адаптивних видів спорту, який відбувся 1–2 березня 2025 року у Рівному. Захід провели для військовослужбовців, ветеранів та їхніх родин. До проведення фестивалю долучилися громадські та державні організації, зокрема Управління у справах молоді та спорту Рівненської міської ради, ГО «Ветеранська Сотня», Федерація бадмінтону Рівненської області та інші.

Активна громадська діяльність, допомога у пошуку та підборі фахівців для відновлення психоемоційного і фізичного здоров'я здійснюється ГО «Центр реабілітації «Lesot» [12].

Користуючись перевагами та програмами підтримки з боку держави, ГО Рівненщини мають можливість взяти участь у конкурсі з визначення фізкультурно-оздоровчих заходів *загальнодержавного рівня* серед різних груп населення, розроблених громадськими об'єднаннями фізкультурно-спортивного спрямування, для виконання (реалізації) яких у 2026 році надається підтримка за рахунок бюджетних коштів [9].

Таким чином, задоволення потреб населення у фізичній активності та спорті є елементом збереження здоров'я та психологічного благополуччя в умовах війни, тому важливим є забезпечення суб'єктами, що надають послуги у сфері фізичної культури і спорту їх нормальній ефективній діяльності та розвитку. А також забезпечити безпечний доступ спортсменів і звичайних громадян до отримання якісних послуг з фізичної культури та спорту [4; 7; 16].

Висновки. Діяльність у сфері фізичної культури і спорту в Україні, як і будь-яка інша робота в межах держави, регулюється відповідними Законами і розробленими на їх підставі підзаконними актами: указами, постановами, рішеннями, програмами, наказами, інструкціями, статутами, положеннями тощо. Держава регулює відносини у сфері фізичної культури і спорту шляхом формування державної політики, а також визнання широкого самодіяльного статусу фізкультурно-спортивного руху в Україні і комплексної взаємодії державних органів з громадськими організаціями фізкультурно-спортивної спрямованості.

Місцеве самоврядування відіграє важливу роль у створенні сприятливих умов для розвитку спортивної інфраструктури на місцевому рівні, а громади мають ключове значення в підтримці ініціатив ГО, сприяючи формуванню сприятливого соціокультурного середовища для фізичної активності та спортивних подій.

В діяльності ГО акцент зміщується з чисто спортивних досягнень на загальне зміцнення здоров'я, фізичну підготовку та психологічну стійкість як життєво важливі навички (на відміну від суто спортивних результатів). Фізична культура постає інструментом соціальної адаптації та відновлення, а не лише дозвілля чи спорту.

Таким чином, управління у цій сфері здійснюється комплексно, враховуючи безпекові, медичні, психологічні та соціальні аспекти, спираючись на наукові дослідження та практичні рекомендації.

Література

1. «Активні громади» на Рівненщині. Міністерство молоді та спорту України. Офіційний вебпортал. Новини. URL: https://mms.gov.ua/news/aktyvni-hromady-na-rivnenshchyni
2. Домбровська С.М., Вавренюк С.А., Палюх В.В. Державне регулювання фізичної культури та спорту в Україні: монографія. Харків: НУЦЗУ, 2020. 313 с.
3. Живиця О.О. Нормативно-правова основа державної політики в сфері фізичної культури та спорту в Україні. *Київський часопис права*, (2). 2025. 213–218. DOI: https://doi.org/10.32782/klj/2025.2.28 URL: https://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/article/view/595
4. Кузнєцова О.Т. Роль громадських організацій Рівненщини в запровадженні заходів розвитку оздоровчої рухової активності населення. *Актуальні проблеми фізичної культури і спорту в сучасному суспільстві:* Зб. наук. праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (31 жовтня 2025 р). Житомир: ЖДУ ім. І. Франка. 139–143. URL: https://eprints.zu.edu.ua/46165/
5. Король С.А., Ворона В.В., Стасюк Р.М. Публічне управління у сфері фізичної культури та спорту, організаційні структури механізмів управління та сучасні тенденції розвитку. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (15). 2025. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.14878404
6. Макашов В. Діяльність органів місцевого самоврядування в реалізації програм розвитку оздоровчої рухової активності населення. *Аспекти публічного управління.* Том 9. № 1. 2021. 63–71. DOI: https://doi.org/10.15421/152106
7. Мирошниченко А.І., Нікуліна Є.В. Оптимізація державної політики у сфері розвитку фізичної культури та спорту в післявоєнний період. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*, (16). 2025. DOI: https://doi.org/10.54929/2786-5746-2025-16-02-31
8. Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо розвитку спорту ветеранів війни. Закон України. Документ 4476-IX. Прийняття від 04.06.2025. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4476-20#Text
9. Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка. Документ 1049-2011-п, редакція від 09.10.2025. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2011-%D0%BF/comp20210609
10. Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року. Постанова КМУ від 04.11.2020 р. № 1089.

URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text

11. Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту до 2030 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2025 року. № 1493-р. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-derzhavnoi-tsilovoi-sotsialnoi-prohramy-rozvytku-fizychnoi-kultury-i-sportu-na-period-do-2030-roku-1493-241225

12. Про затвердження Стратегії розвитку Рівненської міської територіальної громади на період до 2027 року. Рішення Рівненської міської Ради (восьме скликання). 09 жовтня 2025 року. м. Рівне. № 7251. URL: https://rivnerada.gov.ua/publicservicesapi/api/search-document/load-senate-document/30088/0/7251/09-10-2025

13. Ребрина А. Реалізація державної політики у сфері фізичної культури та масового спорту в Україні. *Нові технології навчання.* № 98. 2024. 175–182. URL: https://www.journal.org.ua/index.php/ntn/article/view/411
DOI: https://doi.org/10.52256/2710-3560.98.2024.98.21

14. Юденко О.В., Романенко В.В., Смірнова І.М., Семаль Н.В. Фізична культура і спорт як один із пріоритетних напрямків державної політики. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15*, (7(194), 2025. 214–217. DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.07(194).44

15. Яременко О.І. Громадські організації в сфері фізичного виховання і спорту. *Наукові інновації та передові технології.* № 11(25). 2023. 126–133. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11(25)-126-133

16. Kuznietsova O.T., Kucher T.V., Khoma O.V. (2025). Using The Natural and Recreational Potential of The Region in Physical and Health Activities. *Rehabilitation and Recreation*, 19(2), 159–166. DOI: https://doi.org/10.32782/2522-1795.2025.19.2.14 URL: https://rehabrec.org/index.php/rehabilitation/issue/view/27

References

1. «Aktyvni hromady» na Rivnenshchyni. Ministerstvo molodi ta sportu Ukrainy. ["Active communities" in the Rivne region]. Novyny. Ofitsiinyi vebportal: https://mms.gov.ua/news/aktyvni-hromady-na-rivnenshchyni [in Ukrainian].

2. Dombrovska, S.M., Vavreniuk, S.A., & Paliukh, V.V. (2020). Derzhavne rehuliuvannia fizychnoi kultury ta sportu v Ukraini: monohrafiia. [State Regulation of Physical Culture and Sports in Ukraine: monograph]. Kharkiv: NUTsZU. 313 s. [in Ukrainian].

3. Zhyvytsia, O.O. (2025). Normatyvno-pravova osnova derzhavnoi polityky v sferi fizychnoi kultury ta sportu v Ukraini. [Regulatory and Legal Basis of State Policy in the Field of Physical Culture and Sports in Ukraine]. Kyivskyi chasopys prava, (2). Pp. 213–218. DOI: https://doi.org/10.32782/klj/2025.2.28URL: https://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/article/view/595
[in Ukrainian].

4. Kuznietsova, O.T. (2025). Rol hromadskykh orhanizatsii Rivnenshchyny v zaprovadzhenni zakhodiv rozvytku ozdorovchoi rukhovoi aktyvnosti naselennia. [The Role of Public Organizations of the Rivne Region in Implementing Measures to Develop Health-Improving Physical Activity of the Population]. Aktualni problemy fizychnoi kultury i sportu v suchasnomu suspilstvi: Zb. nauk. prats VII Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (31 zhovtnia 2025 r). Zhytomyr: ZhDU im. I. Franka. Pp. 139–143. URL: https://eprints.zu.edu.ua/46165/ [in Ukrainian].

5. Korol, S.A., Vorona, V.V., & Stasiuk, R.M. (2025). Publichne upravlinnia u sferi fizychnoi kultury ta sportu, orhanizatsiini struktury mekhanizmiv upravlinnia ta suchasni tendentsii rozvytku. [Public Management in the Field of Physical Culture and Sports, Organizational Structures of Management Mechanisms and Modern Development Trends]. Pedahohichna Akademiia: naukovi zapysky, (15). DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.14878404 [in Ukrainian].

6. Makashov, V. (2021). Diialnist orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v realizatsii prohram rozvytku ozdorovchoi rukhovoi aktyvnosti naselennia. [Activities of Local Governments in Implementing Programs to Develop Recreational Physical Activity of the Population]. Aspekty publichnoho upravlinnia. Tom 9. No. 1. Pp. 63–71. DOI: https://doi.org/10.15421/152106 [in Ukrainian].

7. Myroshnychenko, A.I., & Nikulina, Ye.V. (2025). Optymizatsiia derzhavnoi polityky u sferi rozvytku fizychnoi kultury ta sportu v pisliavoiennyi period. [Optimization of State Policy in the Field of Development of Physical Culture and Sports in the Post-War Period]. Problemy suchasnykh transformatsii. Seriia: pravo, publichne upravlinnia ta administruvannia, (16). DOI: https://doi.org/10.54929/2786-5746-2025-16-02-31 [in Ukrainian].

8. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro fizychnu kulturu i sport» shchodo rozvytku sportu veteraniv viiny. [On Amendments to the Law of Ukraine "On Physical Culture and Sports" Regarding the Development of Sports for War Veterans]. Zakon Ukrainy. Dokument 4476-IX. Pryiniattia vid 04.06.2025. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4476-20#Text [in Ukrainian].

9. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia konkursu z vyznachennia prohram (proektiv, zakhodiv), rozroblenykh instytutamy hromadianskoho suspilstva, dlia vykonannia (realizatsii) yakykh nadaietsia finansova pidtrymka. [On Approval of the Procedure for Conducting a Competition to Determine Programs (Projects, Events) Developed by Civil Society Institutions, for the Implementation (Implementation) of Which Financial Support is Provided]. Dokument 1049-2011-p, redaktsiia vid 09.10.2025. Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2011-%D0%BF/comp20210609 [in Ukrainian].

10. Pro zatverdzhennia Stratehii rozvytku fizychnoi kultury i sportu na period do 2028 roku. [On approval of the Strategy for the Development of Physical Culture and Sports for the period until 2028]. Postanova KMU vid 04.11.2020 r. No. 1089. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text [in Ukrainian].

11. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi tsilovoi sotsialnoi prohramy rozvytku fizychnoi kultury i sportu do 2030 roku. [On approval of the State Targeted Social Program for the Development of Physical Culture and Sports Until 2030]. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 hrudnia 2025 roku. No. 1493-r. Retrieved from:

https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-derzhavnoi-tsilovoi-sotsialnoi-prohramy-rozvytku-fizychnoi-kultury-i-sportu-na-period-do-2030-roku-1493-241225 [in Ukrainian].

12. Pro zatverdzhennia Stratehii rozvytku Rivnenskoi miskoi terytorialnoi hromady na period do 2027 roku. [On approval of the Development Strategy of the Rivne Urban Territorial Community for the Period Until 2027]. Rishennia Rivnenskoi miskoi Rady (vosme sklykannia). 09 zhovtnia 2025 roku. m. Rivne. No. 7251. Retrieved from: https://rivnerada.gov.ua/publicservicesapi/api/search-document/load-senate-document/30088/0/7251/09-10-2025 [in Ukrainian].

13. Rebryna, A. (2024). Realizatsiia derzhavnoi polityky u sferi fizychnoi kultury ta masovoho sportu v Ukraini. [Implementation of State Policy in the Field of Physical Culture and Mass Sports in Ukraine]. Novi tekhnolohii navchannia. No. 98. Pp. 175–182. DOI: https://doi.org/10.52256/2710-3560.98.2024.98.21URL: https://www.journal.org.ua/index.php/ntn/article/view/411 [in Ukrainian].

14. Yudenko, O.V., Romanenko, V.V., Smirnova, I.M., & Semal, N.V. (2025). Fizychna kultura i sport yak odyn iz priorytetnykh napriamkiv derzhavnoi polityky. [Physical Culture and Sports as one of the Priority Areas of State Policy]. Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriia 15, (7(194). Pp. 214–217. DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.07(194).44 [in Ukrainian].

15. Yaremenko, O.I. (2023). Hromadski orhanizatsii v sferi fizychnoho vykhovannia i sportu. [Public organizations in the field of physical education and sports]. Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii. No. 11(25). Pp. 126–133. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11(25)-126-133 [in Ukrainian].

16. Kuznietsova, O.T., Kucher, T.V., & Khoma, O.V. (2025). Using The Natural and Recreational Potential of The Region in Physical and Health Activities (Vykorystannia pryrodno-rekreatsiinoho potentsialu rehionu v fizkulturno-ozdorovchii diialnosti). Rehabilitation and Recreation. 19(2). Pp. 159–166. DOI: https://doi.org/10.32782/2522-1795.2025.19.2.14
URL: https://rehabrec.org/index.php/rehabilitation/issue/view/27 [in English].

Стаття надійшла до редакції / Received 01.02.2026
Прийнята до друку / Accepted 10.02.2026
Опубліковано / Published 27.02.2026

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.02(201).21

Максимов С.Д.
orcid.org/0000-0001-9396-1705
Аспірант кафедри психології та педагогіки НУФВСУ
Національний університет фізичного виховання і спорту України

СУМІСНІСТЬ АКРОБАТИЧНИХ ПАР ЯК БАГАТОРІВНЕВИЙ ФЕНОМЕН: ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ОЦІНЮВАННЯ

У статті розглянуто сумісність партнерів у спортивній акробатиці як багаторівневий феномен, що охоплює технічні, емоційно-художні, психофізіологічні, особистісно-психологічні та антропометричні компоненти. Підкреслюється, що результативність виступу дедалі більше визначається якістю інтегрованої взаємодії у складі пари чи групи. На основі аналізу наукових джерел з теорії спорту, когнітивних наук і нейрофізіології спільної дії обґрунтовано доцільність переходу від інтуїтивного тренерського досвіду до стандартизованої системи оцінювання сумісності. Запропоновано п'ятиблокову концептуальну модель, що включає: технічний, емоційно-комунікативний, психофізіологічний, особистісно-психологічний та антропометричний компоненти. Окреслено потенційні кількісні індикатори та можливості їх інструментального вимірювання із застосуванням стабілографії, відеобіомеханіки, електроміографії та аналізу варіабельності серцевого ритму.

***Ключові слова**: спортивна акробатика, сумісність партнерів, міжпартнерська координація, психофізіологія, емоційна синхронізація, антропометрична відповідність, спільна дія.*

***Maksymov Stanislav**. **Compatibility of acrobatic pairs as a multilevel phenomenon: theoretical justification and a conceptual assessment model.** The study examines partner compatibility in sports acrobatics as a multilevel phenomenon integrating technical, emotional-artistic, psychophysiological, personality-psychological, and anthropometric components. It is emphasized that, under modern conditions of acrobatic sport development, performance effectiveness increasingly depends not on individual mastery but on the quality of integrated interaction within a pair or group. Based on an analysis of scientific literature in sport theory, cognitive sciences, and joint-action neurophysiology, the limitations of the intuitive coaching approach are outlined. A conceptual five-block model of compatibility is proposed, comprising: technical (kinematic coordination, postural control, execution stability); emotional-communicative (artistry, synchronization of emotional and nonverbal expressions); psychophysiological (balance of nervous processes, sensorimotor reactions, automatization of movements); personality-psychological (trust, communication style, emotional regulation, role structure); anthropometric/morphofunctional (height–weight ratios, proportionality, visual maturity of the pair). Potential quantitative indicators and prospects for instrumental assessment using stabilography, video-biomechanics, EMG, and HRV analysis are highlighted. The model may serve as a basis for scientifically justified partner selection, long-term preparation planning, and future empirical studies.*

***Keywords:** sports acrobatics, partner compatibility, joint action, interpersonal coordination, psychophysiology, emotional synchrony, anthropometric matching.*